

Professor emeritus, dr. juris Trygve Bergsåker
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo
P.b. 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Tlf +47 22859703
Mob +47 91623463
e-post trygve.bergsaker@jus.uio.no

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Dato 1. oktober 2023

Undertegnede er leder av Forbrukerklageutvalget. Høringsuttalelsen i det følgende står for min egen regning. Saken har ikke vært behandlet internt i Forbrukerklageutvalget, verken i ledergruppen eller blant utvalgets medlemmer. Alle i leder- og medlemsgruppen har fått høringsdokumentene oversendt, og er informert om muligheten for å gi uttalelse for egen regning.

Jeg har ingen kommentarer til spørsmålet om det bør innføres gebyr og verdigrensning for mekling i Forbrukertilsynet og behandling i Forbrukerklageutvalget, og heller ikke til de foreslåtte størrelser på gebyr og verdigrensninger. Mine bemerkninger nedenfor er stort sett begrenset til noen problemstillinger knyttet til verdigrensning for behandling i Forbrukerklageutvalget. Bemerkningene kan delvis også ha interesse for verdigrensning for mekling hos Forbrukertilsynet. Jeg nøyer meg stort sett med å peke på noen uavklarte spørsmål, uten nærmere diskusjon av mulige løsninger. Det fremgår av høringsnotatet punkt 3.6.3.1 (side 17) og punkt 3.6.3.2 (side 18) at departementet er oppmerksom på at det vil kunne være uklare spørsmål knyttet til tvistesummen for mekling i Forbrukertilsynet og for behandling i Forbrukerklageutvalget. Departementet har likevel valgt ikke å gi regler om verdifastsettelsen i denne omgang (side 17).

Uklarheter kan gjøre seg gjeldende både for prinsipper for beregning (fastsettelse) av relevant beløp, og for behandling av situasjoner hvor det er uenighet om hvorvidt saken oppfyller verdigrensen. Det er først og fremst uenighet mellom klageren og Forbrukertilsynet (ved meklere i saken) eller Forbrukerklageutvalget som her er aktuelt, med det kan også være uenighet mellom partene i saken.

I høringsnotatet synes verdigrensen stort sett å være knyttet til «tvistesummen». I forskriftens tekst er verdigrensen angitt å gjelde «krav». Hvis klageren krever 6 000 kroner, og innklagde tilbyr 4 000 kroner, er tvistesummen 2 000 kroner og dermed under grensen, mens kravet er 6 000 kroner og dermed over grensen.

I tvistelovens kapittel 17 finnes regler om verdifastsettelse når tvistegenstandens verdi har betydning for domsmyndighet eller saksbehandling. Reglene lar seg neppe uten videre anvende på verdigrensning for Forbrukerklageutvalget, men noen av reglene vil kanskje kunne gi veiledning. Med det høye nivået

på forsinkelsesrenter som vi har for tiden, kan det være grunn til å nevne at det i § 17-3 andre ledd er forutsatt at renter «som er påløpt før kravet trekkes inn i saken», ikke regnes med i verdien uten at rentene er bestridt særskilt.

Det er i høringsnotatet nevnt at det er verdigrenser for behandling av klagesaker i Danmark og i Sverige. Det er mulig at prinsipper og praksis for beregning av verdi i Danmark og Sverige kan være av interesse også hos oss. Videre er det opplyst om verdigrenser for behandling av saker i Håndverkertjenesteneemnda og i Boligtvistnemnda. Også her er det mulig at det kan hentes veiledning for Forbrukerklageutvalget.

Verdigrense vil også gjelde i saker som gjelder annet enn pengekrav, og i saker der pengekrav er subsidiært til annet enn pengekrav (for eksempel prinsipielt utbedring, subsidiært prisavslag eller erstatning). Det vil her være særlige utfordringer knyttet til fastsettelse av verdi.

Ved fastsettelse av kravets verdi synes det å fremgå av høringsnotatet at påstandsbeløpet ikke skal være avgjørende (mekling i Forbrukertilsynet forutsetter ingen påstand). Jeg vil anta at Forbrukertilsynet ved avsluttet mekling vil gi tilbud om behandling i Forbrukerklageutvalget dersom kravet finnes å være over verdigrensen. Her kan det tenkes rutiner om informasjon om verdigrensen, og kanskje også om at meklerens syn ikke nødvendigvis er avgjørende i den enkelte saken. Spørsmål knyttet til verdigrensen vil vel også være en del av inntakskontrollen til Forbrukerklageutvalget. Det kan oppstå spørsmål om klagerens adgang til å kreve overprøving av meklerens eller inntakskontrollens standpunkt til verdigrensen.

Forbrukerklage_loven har i § 14 første ledd bokstav d en regel om avvisning av saker som ikke oppfyller fastsatt verdigrense. Hvis klage fremmes til tross for Forbrukertilsynets (meklerens) standpunkt om at verdigrensen ikke er oppfylt, må avvisning etter loven avgjøres av utvalget eller av leder alene etter forbrukerklageforskriften § 5 tredje ledd. Forbrukerklageutvalget vil også kunne beslutte avvisning på grunn av verdigrensen i tilfeller hvor Forbrukertilsynet og inntakskontrollen har ment at verdigrensen er oppfylt.

Forbrukerklageutvalget bør kunne fastlegge prinsipper for fastsettelse av verdi for utvalgsbehandling, både i form av forhåndstolkning av reglene slik de formuleres i forskriften, og etter hvert også i form av retningslinjer med grunnlag i praksis.

Kommentarene foran gjelder verdigrensen. Jeg har avslutningsvis noen korte bemerkninger til klagerens adgang til å kreve tilbake gebyr for mekling og utvalgsbehandling som del av kravet mot motparten, se høringsnotatet punkt 3.6.2.1 (side 14). Jeg forstår det slik at det her siktes til kompensasjon for betalt gebyr som del av erstatningskrav etter de erstatningsreglene som gjelder, for eksempel erstatning for mangler etter kjøpsl. § 40 eller forbrukerkjøpsl. § 33. Jeg nevner at det ikke finnes noen passende erstatningshjemmel i angrerettloven. Det kan også være uklarerhet om erstatningsgrunnlag i prinsipielle saker som ikke er regulert i forbrukerlovgivning eller annen lovgivning.

Med hilsen

Trygve Bergsåker